

Előfizetési árak:
 egész évre 4 frt, félévre 2 frt,
 negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr
 Hirdetések mersekkelt árak szerint.

**A lap megjelenik minden va-
 sárnap.**
 Felelős szerkesztő:
ENDRE JÁNOS.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Árpád-ut 20.
 hová a lap anyagi részét illető közle-
 mények és előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

UJPEST- ÉS KÖRNYÉKÉNEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Telefon-hirmondó Ujpesten és R.-Palotán.

(Közigazgatási bejárás.)

A telefon-hirmondó közigazgatási bejárása e hó 6-án ejtetett meg Ujpest és Rákospalota községekben, amely bejárásnak végeredménye az, hogy a telefon-hirmondó huzalainak a két községbe való bevezetése és elhelyezése ellen semmi kifogás sem merült fel és e szerint mindkét község egy új intézménnyel, a modern technika egyik legnagyobb vívmányával, gazdagabb lett.

Tagadhatlan, hogy ezen cél elérésében a két községnek kedvező fekvése, a székesfővároshoz való közelsége nagy segítségre volt és ilyen intézménnyel, a székesfővárost kivéve, nemcsak hazánkban, de az egész continensen egy város sem dicsekedhetik.

Hogy pedig ugy Ujpest mint Rákospalota község lakosai a telefon-hirmondó hasznos és kellemes voltát élvezhetik, abban nem kis része van lapunknak is (azt hisszük, hogy ezt a megjegyzést nem fogják az öndicséret rovására be tudni), amely ezen intézmény célszerűségét belátva több ízben foglalkozott vele s mindent elkövetett, hogy az bevezethető és létesíthető legyen.

Hisszük, hogy most már, amikor a telefon-hirmondó létesítése és bevezetése itt biztosítva van, sokan válnak híveivé és előfizetőivé olyanok is, akik eddig hívei nem voltak leginkább azért, mert közvetlen személyes tapasztalatuk annak célszerű és hasznos voltáról nem

volt és nem lehetett. Most azonban módjukban álland ezt kipróbálni s annak más eredménye nem lehet, mint hogy ok is a hívők közé szegődnek.

Az érdeklődő közönség nagyobb megnyugtatóra a helyszíni tárgyaláson részt vett szakemberek nyilatkozatai alapján kijelentjük, hogy a telefon-hirmondó használatát teljesen zavartalan lesz s abból a hang olyan intenzív módon jut a fülbe, mintha ugyanazon helyiségből hallgatná az ember abonnan a hang keletkezik. Nem lesz az a kellemetlen zúgás és recsegés, ami az Ujpesten lévő telefonkészülékeknél tapasztalható s ami a telefon használatát itt annyira gátolja.

Ennek egyedüli oka pedig az, hogy a telefon-hirmondó vezetősodronyai az Angyalföldön keresztül olyan helyen vezetettek ki Ujpestre és innen Rákospalotára, ahol felsővezetékű villamosvasút nincs, mert a telefont is a zúgást és recsegést a villamosvasút okozza.

A huzal elhelyezése sem okoz bajt a háztulajdonosoknak, mert itt csak egy huzalról van szó, s nem azok rajával mint a telefontól és távirtdánál van s ezzel az egyszerű kampóra erősített sodronnyal a házak megrongáltatni nem fognak.

E befejezés alapján a kereskedelemügyi miniszterium rövid idő alatt kiadja a sodrony-elhelyezésre az engedélyt s alig két hét leforgása alatt min-

denkihez, aki kívánja, be lesz vezetve a telefon-hirmondó.

Mindazok, akik a két község fejlődését és felvirágzását a szívükön viselik csak örömmel üdvözölhetik a telefon-hirmondót, a mely által a hely távolsága és az idő nagysága teljesen illuzoriussá válik, mert a nagyvilágban történt mindennemű eseményekről a lehető legrövidebb idő alatt közvetlen értesülést nyerhet mindenki a telefon-hirmondó révén.

Különösen nagy hasznát vehetik annak azok az üzletemberek, kereskedők, gyárosok pénzüzetek, mert a börze árfolyamairól kellően tájékozódva lehetnek.

Ezekben akartuk a telefon-hirmondónak a két községbe való bevezetésével származó előnyöket megismertetni.

* * *

A közigazgatási bejárást a kereskedelemügyi miniszterium képviseletében Vater József műszaki tanácsos vezette.

Részt vettek azon a vármegyei képviseletében Mady Lajos megyei bizottsági tag és Ivánka Pal főszolgabíró; Ujpest község képviseletében Zsoldos János főjegyző, Lorbersbeck Kálmán és Csepreghy Pal községi képviselők; Rákospalota község képviseletében Veszelovszky Bela jegyző, a pestmegyei kir. államépítészeti hivatal képviseletében Acsády Jenő kir. főmérnök; azonkívül a m. kir. államvasutak, a budapesti közúti vasut, a budapest-ujpest-rákospalotai villamosvasut, a kir. posta- és távirtda-igazgatóság, a m. kir. állami távbeszélő hivatal igazgatóságának képviselői; továbbá Szvetics Emil a telefon-hirmondó

A „KÖZÉRDEK” TÁRGYAJA.

A megszalasztott basa.

(Mutatvány Krix-Krax egy bohózatából.)

(Folytatás és vége.)

(Hadvezér riadót fuvat az előtérben levő trombitással. A háttérben jobbról és balról a riadó ismételtetik. A tiszték szemlélhetőleg rendelkeznek. A sátrak összeszedetnek s balra s színtfalak megvitetnek. A katonák megfelelő szimétriával az elő- és háttérben állítatnak fel.)

Tiszt (Basához.) Asszonyaid számára keszen áll Tiz elefant és indutásra vár.

Basa (2. eunuchhoz.) Jelentsd nekik s mondd, hogy siessenek. (2. eunuch el.)

1. eunuch. A szép királyleány velők mehet?

Basa. Velők (Eunuch indul.) Megállj; (Komoran magában)

El nem titkolhatom

Magam előtt a kínos borzalom

Megújuló jelentkezéseit.

Megbolgyatott lelkem már nem merit

Semmi reményt Allahba helyezett

Erős hittem forrásból. — Szemet

Szemert! — hangzik fülemben rémesen.

Misem volt meg e földön végtelen:

Az én győzelmemnek is van határa

Mint mindennek. Ra unt szolgálatára

Az eddig hozzam mindig hű szerenese

Is. — Elhagyott, — el, nem tartottam

becsbe.

Urát esereit; az ellennel kötött

Szöveltséget s gyötrelmeim fölött

Velük kaczag — — (görcsösen.) haha — — kaczagjatok!

Veletek kaczagok, haha — és szaladok; Futok, — — s viszem frankhonnak csilagát.

A Bosphorus biztos menhelyet ad! (fenn) Legjobb lovam vezessétek elő!

1. eunuch. És a királyleány — — kívül megy ő?
Basa. Velem jövend. Ölembé ül. — A men Sejtven, kit visz, örülni fog terhén.

Tiszt (jelentve.) Asszonyaid!
 (A nagy sátorból egymásután mintegy 20—30 hárenhölgy jó ki — fatyolozottan. A basa előtt mindegyik meghajlja magát és balra el. 2. eunuch követi őket. Ezalatt andalgó zene. A sátor összeszedetik s balra vitetik.)

Tiszt (jelentve.) Itt van legjobb lovad! (ket szolga egy díszesen felnyergelt lovat vezet be jobbról.)

Basa (1. eunuchhoz.) Hívd a királyleányt! (1. eunuch a díszes sátorba el.)

A kardomat kö-selek fel!

(Szolga a legdíszesebb sátorból kardot hoz s fekköti. E közben a királyleány a díszes sátorból jó, követve 1. eunuch által. Mindket sátor, a pamlag s a két kis párnás zsámoly a színterről elvitetnek.)

Királyleány. (A basa előtt, földre szegzett tekintettel megáll)

Basa (lagyan.) Bajos királyi lány,

Fogadd kerlek őszinten igazán

Mely hódolatomat... Othout eserelevé,

Fogadja szíved bé a frank helyebe

Személyemet.

K. leány. (visszautasító kézmozd.) Soha!

Basa. Az én szívem

Is oly meleg... az is tud oly híven Szeretni, mint a frank!.. oh légy ennyém!

K. leány. Soha, soha!

Basa. Irgalmazz!

K. leány. (sohajlva. Fájdalmasan.) Oh szegény —

Alyám! (távoli trombita harsogás)

katonák. (tovább adva.) A magyarok!

Hadvez. (basához.) Nyomuunkba van

Az ellenség.

Basa. A lóra fel — hamar! (A lóra segítik.)

K. leány. (magában) Közelg a vesz, a harc, a

vegveszély,

Oh el ne hagyj, ne hagyj el oh remény!

Basa. (k. leányhoz.) Legbiztosb hely számodra

szép leány,

Az én ölem;... szállj fel hát szaporán..

Egy, kettő. — —

K. leány. (visszareltelve homlokához kap

felre.)

Én... ölebe?... (Eszmét kap.) Ah, az

álom!

Hisz harciba visz!... s én ép a harciba

várom

Szabadulásomat! (Idegesen a lohoz

siet.) Segítsetek! (A lóra emelik — a

basa elé.)

Basa. (Hadvezérhez.) Adasd az indulási jelt!

(Több trombitás együtt adja a jelt. A csapa-

tok megfelelő csoportosítással megindul-

nak s az előtérben balra elvonulnak. Basa a

csapatok közé ekelve vonul ki; jobban és bal-

ján 1. és 2. bayadér haladnak — táncolva.

Tiszt, Hadvezér, kíséret, Jós, 1. eunuch és szol-

gák követik. A kivonulás alatt az orche-

strumban zene)

észvénytársaság igazgatója és Ladányi Emil vezérfelügyelő is.

A bizottság Újpest község-házánál össze- gyülekezvén a hálózat kitejlesztésére vonat- kozó műszaki terveket Szvetics igazgató is- mertette s ennek utánna megejtette a bejá- rást is. A villamosvasutak áramvezetőkeivel úgy oldották meg a dolgot, hogy a telefon- hírmondó vezetősodronyai amazoktól 1½ méternyi távolságban lesznek elhelyezendők.

Egyébb kifogás a bejárás folyamán nem merült fel s így az engedély megadásának semmi akadálya nincs.

Ezzel a bizottság a jegyzőkönyv felvétele után befejezte működését.

A helyszíni tárgyalás befejezése után a Podrnzsk-fele vendéglőben bankett volt.

A király nevenapja

A király névnapját mellő pompával és fényes ünnepellel meg a nemzet, a melyből Újpest hazafiás közönsége is lelkesen kivette a maga részét. A királyi elhatározás fölötti örö- mének sulya és ezere alatt állunk, ez meghat- vanyozta azt a végtelen szeretetet, a melyt mindig, életünk utolsó leheletünkig, szeretett királyunk és bölcs uralkodónk iránt érzünk. Ő felsége nagylelkű, nemes szívének spontán érzelme a nemzet iránt, megerősítette azt a szeretetet, a mely gloriaként veszi körül ő Felsége magas személyét, megpecsételi a nem- zetnek ő Felsége, a király felkent, dicső sze- mélyéhez való törhetetlen ragaszkodásunkat s a magas trón előtt legmélyebb hódolatunkat.

Szent-Gellert, Pázmány Péter, Bocskay István, Bethlen Gábor, Hunyady János, Zri- nyi Miklós, Béla király névtelen jegyzője, Ver- bóczy István, Tinódy Sebestyén ragyogó nagy- ságainak állandósított, örök emlékeivel mint- egy arany betűkkel fogja megörökíteni ő Fel- sege a király. A magyar történelem pedig ki- rályunk szeretetet, hazánk nagyjai iránti tisz- teletét, mint a legnemesebb királyt fogja lap- jain a magasztos ősök sorában felemlíteni és a századok legendáiba illő elhatározását meg- örökíteni.

A nemzeti érzés, a hálanyilvánítás leg- bensőbb érzelmeinek hatása alatt állunk, a mikor ő Felsége a király fényes, ragyogó ne- veneik ünnepét ültük. A szívek fölemelked- tek, az ajkak meggyiltak és az Istenhez buz- gón fohászodtak, hogy a mi szeretett kirá- lyunkat, a magyar nemzet legjobb atyját, ha- zánk bölcs uralkodóját, a haza és nemzet örö- mére, dicsőségére végtelen hosszú élettel ajándékozza meg. A nemzet imája e fohász- ban nyilatkozott meg: *Éljen a király!*

A király névnapja alkalmából múlt hét- fön d. e. 9 órákor a kath. templomban ünne-

pélyes istentisztelet volt, melyet *Illek Vincze* esp. plébános teljes díszben és fényes segéd- let mellett tartott. Az istentiszteletben részt vett: a községi előjáróság *Lindt János* bíró- val és *Zsoldos János* főjegyzővel az elen, a köz- ségi tisztviselői kar, az államrendőrség újpesti kapitánysága *Gyalóczy Lajos* rendőrtanácsos- sal az elen, az állami iskolák tantestületei *Greisinger István, Gallauer Lujza, Friedrich Vendel, Kiss Béla, Baumgarten Etel* és *Földes Károly* igazgatókkal az élükön, *Basfy István* iparteületi elnök és nagyszámu közönség.

A középületeken nemzeti színű zászló len- gett, hirdelve az ünnep nagyságát.

Az izraelita templomban múlt szombaton, az ünnepi istentisztelet alatt tartották meg a király nevenapját, Dr. *Venczler Lajos* rabbi a nyílt szentély előtt ájtatos imát mondott, fohászodva, hogy a Mindenható felséges Urunkat, bölcs királyunkat a haza és a nem- zet dicsőségére sokáig tartsa meg. Azután a töle megszokott szép és lélekemelő szavakkal megemlékezett a király nagy ajándékaról, tel- kesítve a hívőket a hazaszeretetre, a király iránti hűségre és a királyi magas trónhoz való ragaszkodásra. A szép ünnep a jelenle- vőket szívig meghatotta.

Rákospalota közönsége is méltó ünnepé- lyességgel tartotta meg a király nevenapját. D. e. ünnepélyes istentisztelet, azután fényes bankett volt a rákospalotai kaszinóban, este pedig Rákospalota hazafiás közönsége kivilagi- totta ablakait.

Heti tájékoztató.

Október 31. nap.

10. vasárnap *B. Ferenc*, Munkácsy Mi- hály, szül. 1844. Az újpesti »Egyelértés« jo- tékony asztaltársaság szüreti ünnepélye az »Újpesti Polgári kör« helyiségeiben. Kezdete d. u. 4 órákor. Az első újpesti timár szakegy- let szüreti ünnepélye a Lorbersbeck Kalmán- fele vendéglő helyiségeiben. Kezdete d. u. 3 órákor. Másodrendű kritikus nap.

11. hétfő. *Nikéz*, Zvingli vallás-reformátor elnök Kapelmei 1531.

12. kedd. *Miksa*, Kolombus Kristof felfe- dezi az első szigetet »San Salvador«-t, 1492.

13. szerda. *Külmán*, Lang Lajos magyar poltikus, a képviselőház alelnöke szül. 1849.

13. csütörtök. *Kallisztos*, A porosz hadse- reg leverelése Jena mellett 1806.

15. péntek. *Terézia*, A budapesti népszin- ház megnyitása 1875. síd. Abranyi Kornel zen- neszerző szül. Szé.-György-Abrányon 1829.

16. szombat. *Gál apát*, G. Gvadányi József lovasgenerális, író szül. 1729.

Az újpesti polgári kör szüre- telése.

(1897. évi október 3-án)

Annak idején gyakran voltam hivatalos szüretre. A meghivas, nem mint manapság nyomtatott s borítékba zari levéllel, hanem szóval történt. Egész röviden közölte velem a szőlőtulajdonos, hogy enynyedikén vagy any- nyadikán szüretet tart, a mikor a jó barátjaim- val együtt engem is szívesen lát az X. dűlő- ben fekvő prsházában. Ahg volt eset, hogy az így odavetett, de sok szívélyességet maga- ban foglaló meghívásnak eleget ne tettem volna. A mennyiben tehát így sok szüretnek voltam szemtanúja, senki kétségbe nem von- hatja, hogy a szürettről néminemű kis fogal- mam nekem is lehet, de mert feltetelezem, sőt tudom is, hogy az újpesti polgári kör tag- jainak szambavehető hányada csak ugy ott volt szüretlen az X. vagy Y. dűlőn a fekvő prsházában, akár csak én, ennelfogva fogal- mavarral őket vádolnom nem lehet meg akkor sem, ha — mint a hogy megtettek szőlő- lök hiányában szüretet hirdettek. Ők is ugy vannak ezzel a dologgal mint én. Sehog- se tudnak bele békülni a filoxera hatalmaskodá- sába. Tüntettek ők is, mint a hogy tüntettek országok népei a rég szerzett jogok támadói, elkobzóí ez esetben a filoxera ellen. Kétségki- vűl ezért rendezte a szőlőszüretet az újpesti polgári kör is.

Érdekes tudni, hogy mint játszik ki a mai társadalmi körök filoxera uraimékat. Tulaj- donképpen, hogy annak idején szüretet tart- hassanak, legalább is szőlőkerttel kellene vá-

sárolniok, azt rendszeren meg kellene munkal- talniok és a veg esetleg még is az lenne, hogy a filoxera ötven ismert ehes család előz- ne meg őket a tervbe vett szüretelésben. Dehog- yesznek ők szólókerttel! Egy nappal, mit mon- dok, két órával előbb azon a területen, a hol a szüretet tartandják, minden van, csak szőlő- nincs! és — uram bocsá! — a mikorra jelez- tek, hogy a szüret kezdetelel veendő, akkorra már oly szőlődús kertet várazsolnak elő, hogy Szijramisz királya is megirigyelne, ha elne es- latna.

Hy szólókert képet tartá elénk vasárnap délután az újpesti polgári kör vigalmi bizotti- sága külön saját tulajdonat képező udvarán. Hogy az ekkent búveszmódra elővarazolt rem- nek szólókert nagy értéket képviselt, azt on- nan lehetett gyanítani, mert annak őrzésére nagy hivatalos apparatus alakult. A szólók- kert marchallja: *Münster György*, spanyollal ve yes olasz egyenruájában, harmonika, dob és trombita vegyes hangjai közt pompás de- rült időben, fontos arezezal vonult ki gardája kíséretében a szünterre s tudára adta mind- azoknak, a kiket illet, hogy itt is eltagadtak a Csemeghy-codex azon paragrafusa, a mely azt mondja, hogy lopni tilos. Múltan azonban bizalmas uton arról értesül, hogy a jelenle- vők tulnyomó része ezen tiltó cikkelyt res- pektálni nem hajlando, gondskodoit a meg- akadályozó, de a szükségkivánta megtörő in- tézkedésekről is.

Röglön be is mutatta a hivatalos közege- ket: *Ropp József* és *Dokaly Lajos* illető bíró- kat piros gombos fekete talarjukban piros or- ral, piros cylinderben: *Németh Bercei, Erkel*

HIREK.

— **Esküvő.** Reiter Gyula f. évi október h 6 17-én esküszik örök hűséget Perich Olga kis- asszonynak, Perich Károly polgártársunk ked- ves leányának. Vegtelen boldogság kísérje fri- gyüket!

— **Pest-Pilis-Solt-kiskunvármegye** törvény- hatósága f. évi október hó 16-án d. e. 11 órákor, abból az alkalomból, hogy *Ferencz Jozsef* es. es kir. főherczeg ő Fensége, dicsősé- gesen uralkodó királyunk, mint a magyar szent korona várományosa, azelőtt 50 évvel, boldog emlékeztű István főherczeg ő fenséget Pest- Pilis-Solt törvényesen egyesült vármegyék örökös főispáni székebe, királyi biztos minő- ségben, edes nyelvünkön beiktatni méltózta- tott, a vármegye nagytermében diszközgyü- lest tart. A diszközgyűlés tárgysorozata: 1. *Beniczky Ferencz* főispán megnyitó beszéde. 2. *Fazekas Ágoston* főjegyző ünnepi beszéde. 3. *Rakovszky István* megyebizottsági tag in- dítványa aziránt, hogy ő es. es Apostoli kir. Felsegéhez ez alkalomból hódoló felirat intéz- tessék. 4. *Beniczky Lajos* alispán záróbeszéde.

— **Pestmegye közgyűlése.** Pest-Pilis-Solt- Kis-Kunvármegye törvényhatósági bizottsága október hó 11-én — hétfőn — és a következő napokon tartja az évnegyedes közgyűlést. A tárgysorozatból, a mely száznyolcz számot tartalmaz, felemlítjük a következő ügyeket: Az alispán negyedévi jelentése. — A főispán megkeresése a »László-gyermekotthon« se- gelye se iránt. — Szabolcs vármegye átirata a difteritisz ellen való védőoltásnak minél szélesebb körre leendő kiterjesztése iránt. — Páti községben orvosi állás szervezése iránt. — Páti községben adóügyi jegyzői állás szer- vezése. — A pomazi járás főszolgabirójának jelentése a visegrádi »Esplanade« ügyében. — A budafoki ifaladó közlelése. — Egy szol- gabírói állásnak választás útján való betöltése, a közgyűlés második napján. — A vármegye szervezési szabályrendelete. — Veszprem vármegye átirata a kötelező állami tűzbizto- sítás tárgyában.

— **Tanítóink figyelmebe.** *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter valameny- nyi tanügyi hatósághoz körrendeletet intézett, melyben felhívja az illetőket, hogy ő Felségé- nek azon fejedelmi tényle alkalmával, melylyel történelmünk nagy alakjainak megörökítését elrendelte, az összes hazai iskolákban ifjuság hazafiás ünnepély tartassék.

— **Uj elemi iskolák.** Értésülésünk szerint a vallás- és közoktatásügyi miniszter 400 ezer frtot akar áldozni Újpestnek azon ezelből, hogy ezen összegből öt elemi iskolát építtessenek. Az örvendetes hír ugyan meg megerősítésre vár, de ezért nagy a reményünk abban, hogy

Jenő és *Jávorszky János* bírósági jegyzőket, a kiknek mindegyike kaczagatót kosztümöt vi- selt. Hegybírókat *Schöber Károly* a közégi tűzoltó főparancsnokot nevezte meg, a ki ne- vel hallván emliteni, sisakjara, majd okorbelti fringajára ütött es fogait vic orgatni akarta. A főcsász kenyés szerepében *Kanovics Zoli* haj- totta meg magát vinczeller kosztümjében, ma- gas kupa áku es szőlőkoszorúval díszített vő- rös süveggel a fején, majd a esőszők mutat- toztak be lándzsáikkal es jelző kürljökkel. Szó a mi szó, ezia es őszerep valóságos agent- provocateur volt. Ki ne lopna csak azért is, hogy velük ügyes-bajos dolguk essék? Igen jól számított a polgári kör mikor erre a hiva- talra a következő hölgyeket nevezte ki: es pe- dig: *Wilhelmy Hermin, Schaff Jolán, Bach- mann Cornélla, Bachmann Hermin, Czípaue* *Hona, Martonffy Etel, Jávorszky Valeria, Krap* *Mariska, Hedervary Böske, Pohl Emma,* *Buchmayer Lujza (Büdapsti), Perich Olga,* *Perich Honka, Erkel Sároffa, Henter Otília,* *a Hanzsly-nőverek, a Szlis-nőverek, Eneydy* *Terez, a Halasz-nőverek, Baubach Anna, Fu-* *rakovics Tinka, Lukasz Berta, a Schöber-nő-* *verek, Gregoretti Ludmilla, Ackerl Terez, Bog-* *ner Aranka, a Schottola-nőverek, Riedl Huska,* *a Grens-nőverek, Schestak Emilia stb, kisasz-* *szonyokafes ifj. Ackerl Janosné urhölgyet. De* *nem volt szerencsétlen a bíróság a börtön-* *örök kinevezése körüli eljárásban sem, e tisz-* *séggel — kezükbe adva a börtönök aranyozott* *knicsait — Czípaue Jánosné, Stadler Mihályné,* *Kunssay Ferenczné stb. urhölgyeket bizván* *meg, a kik a szőlőlópasert dutyiba került* *urakat illő birság mellett (s talán jó szóért is)*

a miniszternek ezen nemes elhatározása nem fog sokáig kesni.

— **Névmagyarosítások.** Grosz Adolf újpesti lakos, valamint gyermekei: Ernő és István, »Nagy«-ra magyarosították nevüket.

— **A vértanúk kivégeztetésének évfordulóját** nagy kegyelettel ünnepelte meg Újpest hazafias közönsége. Az nap reggel 8 órakor ünnepélyes gyászsztentisztelet volt, melyet Illek Vincze esp. plebános tartott. A nagy számú közönség kivül az istentiszteleten részt vett: az újpesti függetlenségi kör, az ipartestület és a Kossuth Lajos nőegyesület. A napgyászt jelentve, a község házában fekete zászló lengett.

— **Síromléket a 48-as bajnoknak!** Martonffy Frigyes a 48/49-ki honvédfőhadnagy, az újpesti ipartestület megalapítója és író-jelöltje sirban alusza örök álmát az újpesti temetőben; a kegyelet azonban nem felel meg a nagy idők dicső bajnokairól és adakozásra hív fel bennünket. Járuljunk hozzá, hogy a derek hazafiak emléket állíthassunk. Adományokat szerkesztőségünk és Geduly Lajos ev. lelkes fogad el. A legkisebb adakozás is hírlapilag nyugtázva lesz. Kérjük olvasóinkat ne feledkezzenek meg a nagy idők tanujáról.

— **Ellenőrzési szemlék Újpesten.** A közös hadsereghez tartozó legénység szemléje f. hó 4., 5., 6. és 7-én tartatott meg, a melyen összesen 569 tartalékos és szabadságot jelentkező. Ez a szám — a mint halljuk — keves, mert Újpesten az ideig, noha az ugynevezett *Kaiser-mánóceren* a rendesnél többen vettek részt, legalább 800-nak kellett volna jelentkeznie. Az elmaradtak f. e. november 20-án tartoznak jelentkezni a budapesti üllői-úti laktanyában megtartandó utószemlén, a hol a főszemlééről történt elmaradásukat elfogadható okokkal kell igazolniuk, máskülönben büntetés éri őket. A *népfelkelők* ellenőrzési szemléje f. hó 29., 30. és 31-én a *honvédeké* pedig f. e. november 4. és 5-én fog megtartatni az Amodeo-fele vendéglő nagy termében.

— **A betegséggyógyító pénztár bajai.** Az újpesti betegséggyógyító pénztárnál több rendbeli hanyagságnak jöttek a nyomára. A vizsgálatot Ivánka Pál főszolgabíró, Szenes Aladár megyei számvevővel és a közönségi előljáróság tagjaival tartotta meg. A vizsgálat kiderítette, hogy a könyvek, számadatok rendetlenül vannak vezetve, a bevételezett pénzek nincsenek elnaplozva stb. Ivánka főszolgabíró a rendtelenségek és szabálytalanságok láttára Javorniczky János pénztárost, Szilágyi István ellenőrt a betegséggyógyító pénztárnál viselt állásaitól felfüggesztette és ellenük, valamint az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok ellen a te-

a börtönből megszöktetni kedves kötelességüknek ismertek. Mondanom sem kell, hogy a hivataloskodóknak igen sok dolgot akadt, a mit valamenynyien fesztelen kedvvel teljesítettek is.

A mikor aztán estére hajlott az idő s a levegő lehült, szabad lopást engedett meg a bíróság és bevont a termekbe, a hol Terpsichorenak áldoztak vegyest a tolvajok a csöszökkel s a bírakkal reggelig, közbe-közbe el nem maradhatván a confetti- és serpentin-dobálás sem, a miből kijutott a táncteremben jelen volt s előbb fel nem említett Furiakovics Lipótné, Emmerling Rezsóné, Schmidt Richardné, Berényi Antalné, Kúdlíkné, Halász Istvánné, Mauriczné, Grensó Sandorné, Heisz Tamásné, Lindt Jánosné, özv. Martonffy Frigyesné, Fischer Istvánné, Dokuly Lajosné, Baubach Györgyné, özv. Méhes Zsigmondné utólagosoknak, míg Dr. Hederváry Sománé, Dr. Kiss Sandorné és Dr. Décsyné urhölgyek már előbb távoztak.

Hogy ki ne maradjon, említést kell tennem a világpostáról is, a mely felelte nagy forgalmat mutatott, ugyanannyira, hogy meg Schmidt Richard is vállalkozott a leveghordó szerepre, igaz, hogy csak egy levelezőlap volt a kezében, a melynek címe így hangzott: »Egy bogárszemű hölgynek. Loco.« Ezt a bogárszemű hölgyet kereste, sorba nézve a szemekel.

A míg ő ide-oda járt, addig Ullerich Gyula a polgári kör elnöke elégedetlen dörzsölgette kezét.

Jogosan tehetette, mert a mulatság egyike volt a sikerültebbeknek. *Kris-kar.*

gyelmi és bünygyi vizsgálatot megindította. Az iparhatóság a betegséggyógyító-pénztár tovább vezetőjére Rein Ede asztalosmestert pénztárnoknak és Szegelety J. közönségi tisztviselőt ellenőrül bizta meg. Azt hisszük, hogy az egész dolog csak kezeletlenség folytán keletkezett, a miért Javorniczky János pénztárnokot egyáltalán nem lehet okozni.

— **A pénzügyöröggyelmebe.** Míg az ember Újpesten megfelelő okmánybélyeget kap, térdig koptathatja a lábát és meg mindig nem jut a szükséges bélyeghez. Ez egyszerűen nem járja, mert ha valaki a kereskedők és trafikósok közül arra vállalkozott, hogy bélyeget is arul, akkor tartson is bélyeget. Elvárjuk a helybeli pénzügyőri szemlézést őrül, hogy figyelmét eme visszasságokra is kiterjeszti s a hanyag kereskedőket és trafikósokat megtorlás végett illetékes helyen fejeletti.

— **Az újpesti ujonczok bucsuja.** Távozásunk alkalmával nem mulaszthatjuk el, hogy Újpest közönségének, barátainknak és ismerőseinknek »Isten hozzád«-ot ne mondjunk. A válás perczében összeszorul szívünk, könny hull szemünkből, mert itt kell hagynunk ezt a községet, a mely dajkált és taplalt. Itt kell hagynunk jó barátot, ismerőst, mert a hazaflú kötelesség fegyverbe szólít. Ez vigasztal bennünket, ez szántja le arcunkról a búcsú-könnyekeket, mert a haza és a király szolgálataiba állunk, a melytől egy hazafias ifjunak sem szabad visszariadni. Öseink példáját követve azon leszünk, hogy hősies magatartásunk által egy a hazának, mint a nemzetnek és a községnek dicsőségét szerzhessünk, Isten hozzád! Vegül pedig halás köszönetünkkel fejezzük ki Boda Aladár urnak, mulatságunk díszelőjének, a mulatságon rendezett színelőadás szereplőinek, a hölgyrendezőseknek, valamint a nagyközönségnek és mindazoknak, kik mulatságunk s keréhez hozzájárulni szívesek voltak. »Az újpesti ujonczok«

— **A budapesti posta- és távirtdaigazgatóság** rendelete szerint a kaposztás-megyeri postahivatal Újpester a Zrinyi- és Vaczi-ut sarkára (Zrinyi-u. 3.) lett áthelyezve. Ráday Antalné postamesterő II. osztályu postamesterővé lett előléptetve és a postahivatal Újpest III. számú postahivatal elnevezést nyerte. Nevezett postahivatal mindennemű esomág és pénzfelvetelére van feljogosítva.

— **Az »Egytelítés« asztaltársaság** ma délután a »Polgári kör« helyiségeiben tartandó szüreti ünnepélye iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Kanocs Zoltán az asztaltársaság buzgó elnöke, valamint a tevékeny rendezők minden elkövettek, hogy a mulatság anyagi és erkölcsi sikere fenyes legyen. De reméljük hogy maga a közönség is iparkodik az asztaltársaság nemes célját előmozdítani amennyiben sietni fog oda, hogy megjelenésével az anyagi hozzájárulásával elősegítse az emberbaráti intézmények legnemesebbiket a szegény gyermekek felruházását. Erre különösen ez idén lesz nagy szükség, a mikor a nyomor, a nehéz megélhetési viszonyok, a nagy drágasság miatt még súlyosabbak lesznek mint más években. Az idén meg fog ketszereződni azon szerencsétlen kisdedeknek a száma, a kik a fel kegyetlen hidege elé hiányos ruházatban tekintenek, és egy kis téli ruháért könnyes szemmel fognak a nemes emberbarátokhoz fordulni, könyörögni, hogy segítsenek őket a borzasztó megfagyástól megmenteni. Emberbarátok! Az ügy szent és sok ártatlan szív fog halás köszönetet mondani, sok ajk fogja imába foglalni mindazokat, a kik a nemes cselhoz ma hozzá fognak járni. Vigyük fillereinket a jötekonyság oltarára, könyörüljünk meg a fázó kisdedeken!

— **Az újpesti 48-49-es honvedek** javára rendezendő díszelőadásra a próbák a budapesti iparoskör színpadján már nagyban folynak, s csak az utolsó fogják a Colosseumban megtartani. Holnap veszi kezdetét a jegyek kiadása, a választmányi tagok és az öreg honvedek majd iparkodni fognak, hogy anyagi siker koronazza lépteiket.

— **A »Thalia« műkedvelő társaság** ma vasárnap a rakospalotai parkvendéglőben tanczcal egybeötölt műkedvelői színelőadást rendez. Színtre kerül: a »Liliomfi« első felvonása, ezt pedig megelőzi a »Don Cesar.« Kezdeté este 6 órakor, Belépti díj: személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt.

— **Az »Újpesti gyermekbarát-egyesület«** 1897. évi október hó 19-én (kedden) a Colosseum összes helyiségeiben hangversenyvel egybekötött táncvizalmat rendez. Kezdeté pont 8 órakor. A tiszta jövedelem a helybeli szegény gyermekek felruházására (vallásfekezeti különbség nélkül) fordittatik. Belépti díj: Személyjegy 80 kr., családjegy (1 ur 2 hölgy) 1 frt 60 kr. Felülfizetések, tekintve a nemes czelt köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek a vizalmi bizottság tagjainál, valamint este a pénztárnál kaphatók. A jötekonyczel iránti tekintetből az estélyen közre fognak működni: Erkel Gyula tanár, Haas Paula k. a. operaiskolai növendék, Scher Paula k. a. zeneakadémiai hallgató, Nemenyi Helen k. a. színésznő, Dr. Róna Béla fővárosi tanár és hírlapíró, Gaal Nándor hegedűművész, Dieml Oszkár zongoraművész és Rakosi Gyula zeneakadémiai hallgató.

— **A villamos alatt.** Az újpesti villamos elgazolta múlt vasárnap délután Pecsery Zsigmond borbélyt a külső Vaczi-uton. A veszedelmesen megsebesült embert a Rökus-kórházba szállították. Csodálatos, hogy nálunk az emberek nem tudnak magukra vigyázni, a mikor a villamos oly ektelen esőngetest visz véghez, hogy az utasok majd belesüketülnek. A külföld nagyobb városaiban, a hol a robogó vasut nem jelzi jövetelét nem történik annyi baj mint nálunk. Ebből az következik, hogy ott az emberek jobban tudnak magukra vigyázni. Szóljuk meg mi is azt.

— **Gyászrovat.** Halmai Józsefné, szül. Kárász Maria, 67 éves korában elhunyt Poton.

— **Gazrobbanás Újpesten.** Follat Jakab Árpád-úti boltjában a múlt nyáron gazrobbanás történt, mely szerencsellen alkalommal Follat Jakab súlyos égési sebeket szenvedett, úgy hogy hetekig volt kénytelen az agyát őrizni. — A vizsgálat megállapította, hogy ez idő tájon Gobodi István dolgozott volt a házban a légszuszkeszűlek átalakításán s ekkor a gázkulcsot benne hagyta az órában, a lakókat pedig nem tiltotta el a kinyitástól. A törvényszék Gobodi Istvánt negyven forint pénzbüntetésre, esetleg napi fogházra ítélte, a miben megnyugodott. Az ügyész sem fellebbezett.

— **Ez az utca végig sáros . . .** Ezt énekelhetjük most esőzes után egész Újpesten, sőt ott is, a hol az utcákat a nyáron rendezték, pedig a közönségi mérnök lehetett volna abban a tudatban, hogy a rendezett utcákat nivellirozni is kell, hogy a víznek jó lefolyása legyen. Különösen az átjárókat kellett volna nagyobb figyelemben részesíteni, mert bizony azokon keresztül nagy sarban kell gázolni.

— **A péceliek panasza.** A péceliek már évek óta kérelmeztek a megyétől az ottani utak szabályozását. Par év múlt el azóta s ez ügyben semmi nem történt. Vegre nagysokára a megye elhatározta az utak kijavítását s a munkát ki is adta a vállalkozónak azzal, hogy azt augusztus eisején megkezdje. Azóta sem történt semmi s a bekövetkezett hosszas esőzes után most olyanok az utak, hogy azokon sem gyalog, de szerkoci egyáltalán nem lehet közlekedni. Hja az u ak mind olyanok a tekintetes vármegyében, mert itt az utak jókarban tartása a legutolsó fenyező. Szomorú de igaz!

NYILTTER.

Kérelem Újpest iparosaihoz.

Az ifjabb és az idősb Szalay István ötletveléssel építő cég, valamilyen bosszúból, avagy talán nyughatatlan verszomjúk kielegítése czéljából tele kürtölk Újpest szenczácziót hajlaszó korezmái publikumának a fejét azzal, hogy en az újpesti ipartestületi pénztárt ezekre menő örszeggel megkárosítottam volna. Igen tisztelt uraim elismerem, hogy a Szalay-ak feljelentésére megindított vizsgálat talán kezeletlenségekkel: sőt néhány tétel — olyan, amely a fel tulajdonát képvisző kiskönyvből nyugtázva volt ugyan — a főkönyvből nem volt bevételeztetve; de ezek a tettek abból eredhetnek, hogy néha, a sok fel által megtelepített pénztárban egyedül lévén az elkönyvelés száraz diskurábó és kerdezősködő ember közt történt es így bizony megsehtett a baj, amelylyel azonban én a pénztárt soha károsítan nem akartam és mindig kije-

E rovát alatt közöltékést nem vállal felelősséget a Szerk.

entlem Szalay urnak is meg másnak is, hogy ha akár a pénztárt, akár egyeseket akaratlanul vagy tevedésből megkárosítottam volna, szívesen megteritem.

Viszont azonban kijelentem itt, hogy Szalay urnak a rágalmait valótlanok, és azokat csak egy vére szomjuhozó, brutális természetű és szenzácz öt hajhászó ember viheli kocszmáról-kocszmára, kávéházból-kávéháza, azért, hogy azzal nekem és szerény családomnak árthasson.

Szalay ur az én véremre szomjazott, mint a színindán szomjazik a fehér ember vére: most diadalittasan jár házról-házra, kocszmáról-kocszmára, hogy diadalát hirdethesse.

Kérem az iparos urakat, kérem azokat az embereket, akikbe a humanitás egy szikrája él, ne nyissák meg füleiket ennek a dühebe elvakult embernek addig, amíg alkalmam lesz Szalay urat tevéseiről felvilágosítani.

Kérelmem megújítása mellett maradok

Szalay István.

Szerkesztői üzenetek.

— Schaff Rezső urnak helyben. Tudósítását köszönjük, sajnos, a megírt alakban nem hozhattuk. Egyebkent, mint olvashatja, leginkább az ön adatait használtuk fel. A jövőre is kerjük közreműködését. Meglátja, kiforja magát a később mi kivetni való se lesz abból, a mit ír. Mi is így kezdünk.

— Rauscher Szepi urat felhívja a „Jó férfiak club”-ja, hogy 14 napon belül az egyleti helyiségben annál bizonyosabban személyesen vagy megbízottja által jelentkezzen, mert a club szabályzat 15. szakasza alapján (engedély nélkül való hosszabb kimaradás) indított vizsgálat hivatalból kirendelő védő köbenjöttével fog ellene befejeztetni a annak eredményéhez képest fog az ítélet meghozatni.

— K. . . da F. urnak Budapesten. Mult számunk egyikében meg volt írva, hogy ki hol, tehát az is, hogy Wilhelmy Hermin kisasszony a templomtéri osztályok egyikében tanít.

— Melinda kisasszonynak helyben. Efféle talányokat a „Társadalmi Lapok” szívesen fogad, küldje oda.

Cz Veruska k. a. helyben. Hogy oly kezesen lejtí Mártonffy Imre szerkesztőcollegánk a kreutz-polkát és a paire des quattres most divó tánczokat mint senki más: azt mi is tudjuk. Amde, ha magácska annyira el van ragadtatva, miért nem írja meg est direct neki? — és miért éppen nekünk?

A Párisból megérkezett

Fränkl Szidónia asszony tudatja, hogy az őszi és téli kalapok a párisi *Magazin du Louvre*-ből megérkeztek, minél fogva meghívja a naggyérdemű közönséget ezen szerfelett elegáns kalapczikkek megtekintésére. Elfogad megrendeléseket louvrei formákra, ugyszintén ajánlja a női kalapoknak választékban gazdag raktárát 2 frttól 25 frtig a legelegánsabb formákban, valamint gyászkalapjait is. Elvállal formálásokat facon szerint és pontosan szolgál ki.

Tisztelettel

4-3

Fränkl Szidónia

Árpád-ut 8. Diamantstein-féle ház.

A telefon-hirmondó

a leggyorsabb hirszolgáltató, reggel $\frac{1}{2}$ 10 órától esti $\frac{1}{2}$ 11 óráig a legújabb híreket közli. Minden **szenzáczios hirt** riadójel előz meg.

Jelzi a csillagászatilag megállapított időt tizedmásodpercnyi pontossággal. Összes állomásain az **operaházi, népszínházi** előadások és **házihangversenyek** után **katona- és cigányzenekar** is hallható.

Előfizetés naponta csak 5 kr.

Előfizetéseket elfogad és felvilágosítást ad **Ludányi Emil** vezérfelügyelő, vácz-ut 8. sz.

12-15

Eladó telkek.

Az „Ujpesti kereskedelmi és iparbank” tulajdonát képező

Földessy-féle telkek

szabad kézből eladók.

A venni szándékozók ez ügyben bővebb értesítést nyerhetnek minden héten **szerdán délután 3-5 óra**

közt a bank helyiségében Ujpest, Árpád ut 3. szám.

56